

**UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE**

Cu titlu de manuscris

CZU: 339.94:37.014.25:378.126(569.4)(043)

LEVKOVICH LAVAN LIMOR

**COMPETITIVITATEA SERVICIILOR EDUCAȚIONALE PE
PIEȚELE INTERNAȚIONALE: EXPERIENȚA ISRAELIANĂ ÎN
DIVERSE SECTOARE**

Rezumatul tezei de doctor în științe economice

Specialitatea: 521.02. Economia mondială; relații economice internaționale

CHIȘINĂU, 2023

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale de Științe Economice a Universității de Stat din Moldova

Autor:

LEVKOVICH Lavan Limor

Conducător de doctorat:

CROTENCO Iuri, profesor universitar, doctor habilitat în științe economice

Comisia de doctorat:

ȚAU Nicolae, profesor universitar, doctor habilitat în științe economice, membru corespondent al AȘM, Universitatea de Stat din Moldova, *președinte* al Comisiei de doctorat;

LOBANOV Natalia, profesor universitar, doctor habilitat în științe economice, Academia de Studii Economice din Moldova, *referent*;

ȘIȘCAN Zorina, profesor universitar, doctor habilitat în științe economice, Academia de Studii Economice din Moldova, *referent*;

MENIN Alon Zvi, doctor în științe economice, Ariel University, Israel, *referent*.

Susținerea tezei va avea loc la 22.08.2023, ora 15.00, în ședința Comisiei de doctorat a tezei de doctor din cadrul Școlii Doctorale de Științe Economice a USM, mun. Chișinău, str. Mateevici 60, bl. Central, sala 331.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Universității de Stat din Moldova, pe pagina web a Școlii doctorale de Științe Economice și pe pagina web a ANACEC.

Rezumatul a fost expedit la _____.

Secretar științific al Comisiei de doctorat:

CROTENCO Iuri, profesor universitar, doctor habilitat în științe economice

Conducător științific:

CROTENCO Iuri, profesor universitar, doctor habilitat în științe economice

Autor:

LEVKOVICH Lavan Limor

© Levkovich Lavan Limor, 2023

CUPRINS

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII	4
CONȚINUTUL TEZEI.....	7
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	25
BIBLIOGRAFIE	28
ADNOTARE	32

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Economia secolului XXI trece prin modificări și schimbări, similar proceselor și tendințelor din perioadele anterioare, este afectată și de fenomene economico-sociale și educaționale la nivel mondial. Efectele proceselor globale și dezvoltarea accelerată a tehnologiei, promovează paradigme inovatoare privind necesitatea capitalului uman și întărirea poziției sale de control în rândul factorilor de decizie care în ultimii ani au susținut factorii mecanici de producție - industrie. Liderii politici găsesc o legătură strânsă între ritmul dezvoltării tehnologice, ca alternativă la capitalul uman, față de baza vitalității, scopului și nivelului productivității angajaților ca factor de promovare a economiei și a calității vieții.

Prin urmare, importanța sa nu scade, în ciuda dezvoltării accelerate a tehnologiei, ci, dimpotrivă, poziția sa este întărită. Cercetătorii economico-sociali mărturisesc că vitalitatea interdisciplinară a capitalului uman, și mai ales abilitățile diverse pe care le va dobândi prin sistemele de învățământ, vor consolida și mai mult calitatea, fie că este alimentat de tehnologie (inteligentă artificială), fie că este produs singur. Aceste procese multianuale au condus economiile lumii către o căutare accelerată a capitalului uman productiv, care are capacități competitive și oferă un avantaj competitiv față de ceilalți.

Liderii politicilor din țările dezvoltate înțeleg că astăzi, un stat trebuie să se bazeze pe sisteme educaționale inovatoare, de înaltă calitate, tendințe înalte în dezvoltare și internaționalizare. Accentul pentru aceasta ar trebui să fie acordat în mod specific învățământului superior și să fie un instrument politic care realizează nevoile economiei pe baza caracteristicilor sale. Acest instrument politic este responsabil de aspectul de formare ca un răspuns la nevoile de angajare, și este partener în aspectul comercial-economic, ca factor de direcționare a importului și exportului de capital uman profesional prin care se pot dezvolta relațiile economice internaționale. Pentru a promova capitalul uman în țară, factorii de decizie trebuie să construiască un sistem de învățământ, bazat pe un serviciu educațional de calitate, care își stabilește ca scop factorul de competitivitate care va contribui la schimbul de elevi. În plus, competitivitatea va întări atragerea învățământului superior în țară și, ca urmare, vor veni studenți, cercetători și echipe academice, care vor promova dezvoltarea relațiilor economice și internaționale între țări. Cercetătorul, conducătorul și membrul Ministerului Educației din Israel, dorește să efectueze acest studiu pentru a examina și analiza factorul de competitivitate în sistemele educaționale din Israel, examinând în același timp aspectele internaționale ale serviciilor sistemului.

Actualitatea și importanța cercetării constă în analiza abilităților competitive ale sistemelor de învățământ din Israel, cu accent pe centrele de formare a profesorilor, și în examinarea tendințelor globale experimentate de sistemele de învățământ superior din întreaga

lume. Prin urmare, cercetarea actuală se va concentra pe analiza caracteristicilor teoriilor internaționale de dezvoltare a competitivității în sistemele de învățământ care există de zeci de ani și va fi posibil să se găsească numitorul comun care se exprimă în elementele de excelență organizațională care sunt necesare pentru beneficiul creșterii competitivității instituțiilor de învățământ. Tendința indică faptul că în economia mondială și modernă, dezvoltarea intelectuală a capitalului uman capabil să stăpânească noi cunoștințe contribuie la întărirea poziției unui stat pe arena internațională.

Alături de analiza teoriilor actuale și a conceptelor cheie, va exista un eșantion comparativ a ceea ce se face în alte țări, o analiză a legislației și modelelor care implementează un nivel de competitivitate și excelență multidisciplinară și organizațională. În continuare, cercetătorul va continua să construiască un model de dezvoltare a excelenței care să permită existența unui sistem multidimensional de dezvoltare a capitalului uman. Cercetătorul servește ca manager de proiect și marketing al unui Colegiu Didactic Sha'anan din Israel și, prin urmare, subiectul acestei cercetări este aproape de el în toate modurile posibile și aplicabile.

Importanța cercetării constă în faptul că rezultatele acesteia vor fi utilizate de diferiții factori de decizie din sistemul de învățământ superior și Colegiile Didactice din Israel și pot fi potrivite și pentru sistemele de învățământ din alte țări. Rezultatul cercetării va servi cercetătorului în activitatea lui la colegiul de formare a cadrelor didactice și a Ministerului Educației ca lider al unui program național de formare a cadrelor didactice în secolul XXI. Rezultatele cercetării pot avea un impact pozitiv asupra considerentelor privind deschiderea educației în Israel către tendințele de internaționalizare, dezvoltarea relațiilor externe și cooperarea economică și comercială a capitalului uman. Toate acestea pot crea o mișcare de reforme necesare pentru a ridica nivelul de competitivitate a învățământului superior din Israel față de țările lumii.

Scopul cercetării este de a propune sistemelor de învățământ superior din Israel, cu accent pe centrele de formare a profesorilor și lectorilor, un plan strategic aplicat pentru valorificarea capacităților competitive ale instituțiilor. Acesta ar permite dezvoltarea capitalului uman, precum și creșterea posibilității de a exporta capital uman din Israel, promovarea relațiilor economico-politice internaționale, modernizarea internaționalității sistemelor de învățământ și contribuția la dezvoltarea economiei locale.

Scopul cercetării se concretizează în următoarele obiective:

(1) Explorarea abordărilor și teoriilor științifice, proceselor și modelelor de integrare în învățământul superior și sistemele de învățământ din lume; (2) Trecere în revistă și analiză a caracteristicilor internaționalității, competitivității și excelenței organizaționale în sistemele de învățământ în contextul relațiilor economico-internaționale; (3) Analiza și înțelegerea efectelor

economico-social-culturale ale competitivității sectoriale în dimensiunea locală și internațională; (4) Analizarea și tragerea de concluzii cu privire la competitivitatea studenților din Israel; (5) Revizuirea și analiza economică a strategiilor și soluțiilor de îmbunătățire a competitivității în lume; (6) Analiza și sinteza strategiilor și soluțiilor de îmbunătățire a competitivității în sistemele de învățământ superior și Colegiile Didactice din Israel; (7) Crearea unei abordări strategice a dezvoltării capacităților de comercializare a capitalului uman în Israel, cu influența și aspectul internaționalizării sectoriale în sistemele de învățământ; (8) Dezvoltarea unei metodologii de excelență organizațională pentru evaluarea eficienței modelului internațional în sistemele de învățământ, cu accent pe centrele de servicii pentru profesori, și procesul de integrare a sistemelor israeliene în spațiul educațional global.

Ipoteza cercetării. Cercetătorul emite ipoteza că modelul conceptual, care combină caracteristicile internaționalizării cuprinzătoare a sistemelor de învățământ din Israel, cu accent pe sistemele de educație a profesorilor și lectorilor, va duce la înflorirea și dezvoltarea învățământului superior în Israel și la consolidarea poziției sale profesionale și educaționale în arena educațională globală. Toate acestea vor poziționa în mod coerent industria sistemelor de învățământ ca o sursă de atracție pentru capitalul uman de calitate, cu dezvoltarea unui spațiu educațional multicultural și internațional.

Originalitatea cercetării și inovației științifice constă în propunerea unei schimbări strategic-perceptive a conducerii educaționale și politice cu privire la rolul și unicitatea sistemelor de învățământ din Israel, cu accent pe învățământul superior ca factor semnificativ și central în promovarea capacităților de comercializare cu capitalul uman în Israel. Modelul teoretic propus, care se bazează pe modelul EFQM (Fundația Europeană de Management al Calității), cu toate componentele și caracteristicile sale, va oferi Consiliului pentru Învățământul Superior din Israel sisteme educaționale de standarde internaționale. Un astfel de proces va promova sistemele de învățământ la tendința de internaționalizare, și dezvoltarea relațiilor economice cu țările și vecinii cu transparență organizațională deplină, și comportament politico-economico-cultural care nu există astăzi.

Valoarea aplicată a cercetării. Procesul de cercetare și articole de opinie pe această temă au fost publicate în conferințe internaționale, ziare economice din Republica Moldova și din întreaga lume. În plus, două articole de recenzie despre proiecte din domeniul cercetării au fost publicate în ediții periodice ale Colegiului Sha'anani din Israel. Rezultatele cercetării sunt aplicate în instituțiile de învățământ din districtul de nord din Ministerul Educației din Israel. Produsele suplimentare sunt prezentate în această perioadă la ședințele colegiilor didactice și ale mediului academic.

Rezultatele științifice ale cercetării au fost publicate în 24 de articole științifice în reviste economice. Ideile și rezultatele cercetării au fost prezentate la 18 conferințe internaționale.

CONȚINUTUL TEZEI

Primul capitol, **TEORII ȘI MODELE PENTRU DEZVOLTAREA INTERNAȚIONALISMULUI ȘI COMPETITIVITĂȚII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR ÎN ERA MODERNĂ**, cuprinde cinci subcapitole, care se referă la adnotarea, analiza și prezentarea literară a teoriilor, termenilor economico-sociali și educaționali, modelelor și cercetărilor anterioare, în teme similare de cercetare. În cadrul subcapitolelor, cercetătorul trece în revistă diverse teorii care se ocupă de dezvoltarea dimensiunii internaționalității și competitivității învățământului superior în epoca actuală, sub influența proceselor globale care încurajează, pe de o parte, o tendință de relații internaționale între țări și popoare, și, pe de altă parte, să aprofundeze competitivitatea. Capitolul merge într-un proces coerent care începe cu o analiză și un fructuos discurs academic asupra istoriografiei și aspectelor teoretice ale dezvoltării serviciilor și instituțiilor educaționale, privind comerțul cu capital uman ca factor cheie pentru dezvoltarea relațiilor internaționale și dezvoltarea economică locală [9; 11].

Termenii sunt analizați, revizuiți și prezentați de gânditori și cercetători la nivel mondial și permit cunoașterea locației naționale a serviciilor educaționale, ca prezentând politica educațională [8; 11; 16], evoluția tendinței de competitivitate în era globalizării și internaționalității, în toate domeniile economiei [21;22;26], dezvoltarea tendințelor inovatoare în lumea didactică, de la schimbări fundamentale de paradigmă în pedagogie la perspectiva viitoare asupra rolului instituției de învățământ și a personalului didactic (tabelul 1.1 din teză). Cercetătorul continuă și analizează aspectele de conducere ale conducerii serviciilor de învățământ [8;9;31] și clarifică necesitatea unei observații inovatoare despre factorul competitivității instituțiilor de învățământ și necesitatea factorului de internaționalitate în serviciile de educație, în special în învățământul superior, și institute de formare a capitalului uman – personalul didactic [27;29;26;21].

Este o parte integrantă a unei paradigme inovatoare care observă serviciile educaționale cu o abordare interdisciplinară care conectează serviciile educaționale, dezvoltarea capitalului uman și relațiile economice internaționale dintre țări. Revizuirea literaturii include o examinare a termenilor, abordărilor și teoriilor din diverse perspective și un discurs academic fructuos și deschis. În plus, competitivitatea între instituții este atent observată deoarece afectează criteriile economice precum creșterea PIB-ului, statutul academic al instituțiilor și impactul asupra internaționalității instituției și a țării [13;16]. În cadrul unei clarificări și nomenclaturi reînnoite a termenilor și teoriilor referitoare la competitivitate, internaționalitate și capacitatea de a stabili

relații economico-internaționale, sunt examinați și termenii de bază de marketing, prin marketingul serviciilor educaționale și al instituțiilor de învățământ superior academic. Această parte include o explicație a teoriilor de marketing ca cele 4 p. care au fost dezvoltate de-a lungul anilor până la 8 p. și chiar la 12 p. ca urmare a importanței dezvoltării capitalului uman intra-organizațional și o abordare reînnoită a locației clienților.

În al doilea subcapitol sunt analizate legăturile inevitabile dintre factorul internațional din domeniul economiei locale și efectul acestuia asupra sistemului de servicii educaționale. Aici cercetătorul caută să prezinte teorii și mai ales tendințe contemporane care discută despre principiile competitivității dintre instituțiile de învățământ, despre motivele și motivele, și mai ales despre modul în care o instituție de învățământ poate „prevala” asupra altei instituții, chiar și asupra instituțiilor de învățământ din alte țări. Declarațiile liderilor de opinie la nivel mondial în marketingul educațional, cum ar fi Trash, cercetătorii Kireeva și alții, sunt analizate aici. Experiența cercetătorilor și a experților în marketing educațional din Europa oferă zece factori principali care permit o componentă de competitivitate și internaționalitate în instituții (așa cum este prezentat în Anexa 1 la teză).

Emerson, Ferreira & Gerson [8] definesc și competitivitatea care va stabili relațiile internaționale într-o prismă economico-națională care va susține în cele din urmă capacitatea financiară a instituțiilor și va crește beneficiul organizațional și de imagine atât al instituției, cât și al statului. În etapa următoare a analizei teoretice, cercetătorul se concentrează pe interacțiunea impactului competitivității și internaționalizării serviciilor de educație asupra economiei și societății. În această parte a analizei literare, este subliniată criticitatea produsului brut local și național (PIB; VNB). Termenii economici detaliază capacitatea capitalului uman pentru produse economice și servicii avansate care dezvoltă calitatea vieții cetățeanului, și mai ales stabilitatea țării. Produsul local și produsul național (capacitatea de a exporta servicii, produse și capital uman) vor extinde relațiile economice ale țării și vor permite o dezvoltare circulară a instituțiilor de învățământ, în special a învățământului superior.

Cercetătorul prezintă cercetări empirice (2017) din Marea Britanie, care arată o creștere economică ca urmare a deschiderii învățământului superior către competitivitate și internaționalitate. Sunt prezentate și procese similare din SUA [29]. Are cel mai mare număr de studenți internaționali și datorită acestui lucru dezvoltă tehnologii avansate și un sistem de cercetare care este printre cele mai avansate din lume. Aceste țări se asigură că păstrează o politică educațională avansată și creează interrelații între nevoile economice și realizarea acestora în dezvoltarea capitalului uman pentru a se integra în forța de muncă ocupațională. Tabelul 1.2 (în teză) prezintă produsele investiției în educație și influența acestora asupra produsului brut produs

de acest capital uman. Constatările din anii 2015-2021 sunt prezentate comparativ aici, la fel și analizele sale inductive și deductive. Țările prezentate sunt Australia, Israel, Italia, România, Ucraina și Republica Moldova. S-a găsit o corelație directă între cheltuielile pentru educație și creșterea produselor locale. Concluzia cercetării, aspectele teoretice precum teoriile și modelele, inclusiv comparațiile între țări, este că dezvoltarea abilităților de capital uman este cheia prosperității economice în epoca actuală, precum și posibilitatea relațiilor economice internaționale, atât pe nivel academic-pedagogic-cercetare și relații economice bazate pe cooperare între țări. În acest scop, cercetătoarea prezintă exemple ale încercărilor existente în statul Israel în articolul său „Factori critici pentru sistemele de învățământ superior de succes” [30]. Tabelul 1.4 (în teză), care a fost editat de cercetătorul [34], prezintă o abordare holistică a cartografierii „cheilor de excelență” care pot conduce capitalul uman să reușească. partea a treia a capitolului **prezintă impactul internaționalității asupra serviciilor educaționale** și pașii care promovează economia și educația și implementarea acesteia în unele țări. în acest scop, cercetătorul detaliază și analizează modele globale cunoscute și de încredere pentru a conduce organizațiile educaționale către excelență.

Aici sunt prezentate și analizate și opiniile cercetătorilor și liderilor de opinie asupra problemelor organizaționale [8;10;1]. Importanța modelelor care promovează excelența organizațională care poate fi folosită ca un avantaj competitiv față de alte organizații și un factor cheie de diferențiere competitivă față de alte instituții, atât din țară, cât și din afara țării, sunt prezentate și revizuite în acest subcapitol. Factorul de excelență, așa cum este prezentat de cercetătoare în articolul ei „Implementarea modelului EFQM© în sistemul educațional israelian” [33] întărește substanțial capacitatea organizației de a atrage audiențe și, pe de altă parte, de a dezvolta capitalul uman care va fi prioritarizat în integrarea în organizații din afara țării, care pot promova relațiile economice internaționale. Principalul model prezentat în teză este modelul european - EFQM care este recunoscut și acceptat de Uniunea Europeană. Sunt prezentate și detaliate modelul (Figura 1.2) și procesul metodologic de urmat în vederea îmbunătățirii sistemului organizațional, instituția de învățământ în acest caz. Acest model urmărește să se concentreze pe diverse aspecte organizaționale, inclusiv capacitatea de conducere, strategia organizațională, capitalul uman (inclusiv clienții), resursele și produsul secundar - serviciul sau produsul produs în organizație, care în această teză este serviciul educațional [27; 13].

Pentru a prezenta o aplicare a modelului, cercetătorul prezintă în următoarea parte a capitolului (subcapitolul 1.4) Legislația și Reglementarea pentru Crearea Competitivității și Marketingul Instituțiilor de Învățământ din Israel, în care sunt prezentate toate caracteristicile de reglementare ale sistemului de învățământ israelian. sunt prezentate mai întâi, iar apoi cercetătorul

trece în revistă sistemul organizațional-constituțional care este responsabil de dezvoltarea capitalului uman, care sunt colegiile de formare a profesorilor și lectorilor. Structura sistemului din Israel este problematică și include o relație de neînțeles între statutul Consiliului pentru Învățământul Superior (CÎS) și Ministerul Educației (ME). În fața acestor două organe statutare se află și comisia de planificare și bugetare a Ministerului Educației, care dirijează investițiile în educație și instituții. Această complexitate administrativă creează o presiune organizațională enormă asupra instituțiilor de formare a capitalului uman și, prin urmare, dezvoltarea instituției și deschiderea paradigmei administrative spre internaționalitate sau competitivitate este lentă, irelevantă pentru secolul XXI, iar în comparație cu țările dezvoltate, este considerată slabă și neprofesională. [5].

Ilustrarea și prezentarea problemei arată că colegiile de predare suferă de lipsa unei strategii reale de management pentru formarea capitalului uman în Israel, rezultat care dăunează calității formării, calității celor implicați în procesele de predare și, prin urmare, este rapid și rapid. un singur sens spre mediocritate [24; 22]. Tabelul 1.6 prezintă o scădere a numărului de studenți pe parcursul anilor 2017-2021 în majoritatea colegiilor de formare a personalului didactic. Explicațiile date de cercetători și factorii de decizie [1; 8] nu oferă o soluție adecvată la această problemă. Primul capitol se încheie cu concluziile care rezumă subiecții revizuirii în șapte concluzii în care cercetătorul interpretează conținuturile prezentate.

Al doilea capitol intitulat METODOLOGIA ȘI PROCESUL DE CERCETARE ÎN TEZĂ include patru subsecțiuni care prezintă în detaliu, instrumentele de cercetare utilizate în teză incluzând justificări. Procesul metodologic este prezentat pornind de la formularea temei de cercetare, prin procesul de colectare a materialului și prezentarea acestuia conform tezei, a cerințelor academice și administrative ale Agenției Naționale a Moldovei - ANACEC, și a cerințelor Universității de Stat - USM. . Capitolul începe cu o analiză a titlului cercetării, a componentelor sale și a relevanței metodologice pentru explorarea subiectului. Printre altele, culturile care au influențat structurile educației în Israel, instituțiile sale și abordările manageriale ale disciplinei managementului capitalului uman în Israel sunt examinate dintr-o perspectivă istoriografică. În continuare, capitolul descrie și analizează extinderea sistemului împreună cu accelerarea tendinței de adoptare a regulilor de piață și de concurență (locale și globale), care au determinat schimbări în politicile de bugetare a instituțiilor; Cum a crescut dorința de a eficientiza și de a reduce cheltuielile publice pentru învățământul superior, proces care a obligat instituțiile să caute surse suplimentare de venit. Activitatea academică, inclusiv cercetarea de bază, a fost orientată către adoptarea unei abordări utilitariste. În cadrul cercetării și intenționând să examineze factorii de internaționalitate și posibilitățile de cooperare economică cu alte țări, cercetătorul

dorește să illustreze că în acest studiu se va desfășura un proces structurat și profesional care va încerca să ajungă la nivel academic-economic - perspective de marketing care vor contribui la lumea științei academice în acest context.

Procesul și metoda de cercetare în cercetarea curentă. Prima parte a cercetării este o analiză amplă și profundă a **literaturii de specialitate** în tema serviciilor de educație din învățământul superior din Israel, sub aspectul economic – managerial – de marketing. Datorită poziției sale actuale, cercetătoarea concentrează cercetarea pe institutele academice de formare a cadrelor didactice. Cercetătorului i sa cerut să răsfoiască o cantitate mare de articole de cercetare și profesionale pentru a ajunge la definițiile și descrierile necesare pentru tendințe, evenimente și date. Cercetătoarea și-a integrat constant opinia în fiecare etapă și chiar a legat-o de un articol pe care l-a scris pe subiectul discutat. Cercetătorul a observat cu atenție lacunele și golurile din literatura de cercetare existentă și a căutat modalități practice de a descrie controversesele din domeniu și problemele pe care cercetarea nu le-a examinat încă în profunzime [32; 34]. Revizuirea literaturii se ocupă în principal de informații obiective; de aceea, cercetătorul a încercat să țină deoparte opiniile personale ale cercetătorilor, biografia sau cercetările în domeniu și s-a abținut să aducă agende ale savanților care l-au prezentat unilateral. Primul capitol începe cu o trecere în revistă cuprinzătoare a metodelor clasice de predare și a marii schimbări prin care a trecut, învățământul superior în lume și în Israel și trecerea în revistă a componentelor și factorilor business-marketing-economici din învățământul superior. A treia parte a cercetării analizează tendințele, schimbările, modelele și metodele de lucru utilizate în lume în învățământul superior și formarea profesorilor în mai multe țări și în Israel. Capitolul aduce analize comparative ale pregătirii cadrelor didactice, salariului și condițiilor de muncă, contribuția la economia locală și națională (PIB, VNB), investițiile țării în bugetul pentru învățământul superior și date care indică existența modelelor de succes de management al învățământului superior în acele țări. În plus, există o discuție și o analiză a datelor despre statutul din Israel, inclusiv probleme similare care apar în alte țări. Apoi se prezintă problematica comparației constatării și marile decalaje în investițiile de stat, precum și în prioritizarea domeniului ca parte a unei politici bugetare generale. În plus, problema procesului de formare a profesorilor din Israel este examinată profund, inclusiv motivele, considerentele personale și examinarea statutului național al profesorilor.

Capitolul folosește un chestionar de sondaj care prezintă nivelul de satisfacție a 150 de studenți din trei colegii didactice. Itemii chestionarului au abordat diverse aspecte ale serviciului educațional pe care îl primesc, precum și componenta de excelență organizațională, internaționalitatea și competitivitatea între colegii, metodele avansate de predare, ocupația viitoare și deschiderea lor către internaționalizare. Cercetătorul construiește un plan strategic pentru

schimbarea competitivității învățământului superior în Israel. Metodele de cercetare și modelele statistice folosite de cercetător includ analiza grafică, analiza comparativă a datelor pe o linie temporală (până la 10 ani) și analiza țărilor cu caracteristici demografice-culturale-economice similare. De asemenea, sunt utilizate instrumente statistice precum ANOVA și testul T. Toate sursele de informații sunt de încredere și aflate sub control internațional - UNESCO, Banca Mondială, OCDE, Birourile Naționale de Statistică.

Partea a patra începe cu modelele internaționale existente în alte țări unde există un mecanism guvernamental care gestionează rațional și cu excelență organizațională învățământul superior în general și problematica formării cadrelor didactice în special. Cercetătoarea solicită în acest capitol să ofere, din experiența sa, un model de excelență organizațională care a fost aplicat în managementul învățământului superior, punând accent și concentrându-se pe institutele de formare a profesorilor din Israel. Ultima parte a cercetării tratează capitolul concluzii și recomandări, în care toate părțile exprimate sincron ca concluzii care încrucișează informațiile teoretice din capitolul de revizuire cu datele actualizate din analiza părții a doua. Toate concluziile sunt integrate în partea de recomandări care exprimă recomandările aplicate către ministerul educației, consiliul învățământului superior, institutele de formare a cadrelor didactice și personalul universitar interesat de integrarea cu succes a programului de excelență organizațională.

Cel de-al treilea capitol intitulat ANALIZA COMPONENTELOR INTERNAȚIONALISMULUI ȘI COMPETITIVITATEA SERVICIILOR DE EDUCAȚIE ÎN ISRAEL tratează o analiză aprofundată a serviciilor educaționale din Israel și a liniilor de politică și a strategiei naționale de gestionare a întregii discipline educaționale. De dragul unei comparații mai târziu în capitol, cercetătorul trece în revistă modele de succes de management al politicii educaționale care leagă esența și rolul sistemului educațional de produse economice, precum și existența aspectelor internaționale, competitivitatea și deschiderea către abordări și acceptarea ideilor din alte țări [19]. Iată exemple din Germania (Figura 3.1 în teză), Regatul Unit (Figura 3.2 în teză) și SUA (Figura 3.3 în teză). Tabelul 3.1 (în teză) rezumă procesele de cartografiere a costurilor și de formare a capitalului uman, cu accent pe cheile de formare ale populațiilor țării pentru a se conforma cu standardizarea adecvată nevoilor economiei locale, precum și relevanța în înființarea internațională. relațiile economice cu alte țări [21]. În continuare, salariile cadrelor didactice sunt analizate comparativ pentru a identifica diferențele dintre țări în ceea ce privește capacitatea acestora de a atrage capital uman de calitate capabil să conducă și să formeze noi generații de capital uman pentru provocările secolului XXI. Începând cu subsecțiunea 3.2, cercetătorul se concentrează pe ceea ce se întâmplă în Israel. În cadrul subsecțiunii sunt comparate

diverse criterii de costuri financiare, o examinare a avantajelor și dezavantajelor rutelor, cu dorința de a găsi motivul lipsei de competitivitate între instituțiile academice.

Tabelul 3.3 (în teză) arată unul dintre motivele principale, care este politica de bugetare a guvernului pentru instituțiile cu impact mare, care în esență face ca o astfel de metodă de bugetare să fie inutilă pentru competitivitate și o nevoie reală de excelență organizațională. Motivul pentru aceasta constă în faptul că statul finanțează în medie peste 50% din costurile instituțiilor și, prin urmare, nu trebuie să vă faceți griji prea mult cu privire la excelența organizatorică a acestora.

Un cercetător israelian în politici educaționale pe nume Yizhar Opltalka [22; 23], susține că instituțiile nu fac deloc efort pentru a atrage studenți către ele și, cu siguranță, nu sunt deschise concurenței cu instituțiile din întreaga lume, deoarece sunt protejate și susținute financiar de stat. Și mai gravă este situația colegiilor de predare, într-unul dintre care este angajat cercetătorul (Colegiul Sha'anana din Haifa). Ca urmare a lipsei de deschidere și de fapt a „degenerării” organizațiilor universitare, acestea nu sunt atractive, iar mulți candidați se transferă la studii în cadrul colegiilor și/sau universităților naționale (graficul 3.4 din teză).

Acest proces de declin duce la faptul că învățământul superior din Israel se găsește irelevant pentru multe audiențe din interiorul țării (și cu siguranță pentru studenții internaționali) și, prin urmare, aproximativ 14.000 de studenți israelieni în medie se trezesc să studieze în afara granițelor Israelului (graficul 3.5 în teza). Motivele plecării, conform Ronen [24] includ o combinație de factori prezentați în Tabelul 3.4 (în teză). Acești factori vor include motive sociale - economico - ocupaționale - personale. Detaliile motivelor pentru aceasta sunt detaliate și ridică întrebări atât la nivel național, cât și la nivel privat, de ce merită studiat în interiorul granițelor țării. Problema este clară, potrivit Nachmias [19], că nu există nicio șansă de extindere a relațiilor economice internaționale, în procesul de exod al creierelor ca urmare a irelevanței învățământului superior.

O serie de instituții de învățământ superior, care sunt gestionate cu inițiativă locală, reușesc să facă față competitivității din ce în ce mai mari din lumea academică și, prin urmare, au adoptat semne de organizații de afaceri și prezintă planuri de marketing existente (Tabelul 3.5 din teză). Aceste instituții urmează programe de marketing (Tabelul 3.6) pentru a atrage studenți locali și internaționali. De asemenea, se asigură că gestionează relațiile academice, bazate pe cercetare și activități economice în multe domenii [5; 18].

Colegiile didactice, ale căror convingeri despre formarea capitalului uman în Israel nu sunt menținute din punct de vedere administrativ și organizatoric și, prin urmare, statutul lor este în scădere an de an, pas care duce la reducerea și închiderea colegiilor (Figura 3.7 din teză). În a doua parte a capitolului 3, cercetătorul analizează motivele lipsei de internaționalitate și competitivitate și prezintă posibilele modele care pot constitui o bază profesională pentru rezolvarea problemei și

determinarea unei strategii inovatoare. Folosirea modelului de pește (Figura 3.8 din teză) arată ce se întâmplă în raionul de nord al Ministerului Educației unde sunt implementate programe de excelență organizațională care aduc o abordare inovatoare, holistică, care conectează abordarea nevoii de formare a capitalului uman de calitate, cu un cultura organizațională deteriorată care are nevoie de schimbare imediată. Exemplul prezentat arată Colegiul Oranim într-un plan de lucru pentru îmbunătățirea sistemului de servicii educaționale din 2016. Planul de lucru arată o creștere în fiecare parametru posibil al serviciului educațional, iar mii de absolvenți ies la angajare.

Un alt exemplu este implementarea modelului Fundației Europene pentru Managementul Calității (EFQM). Ca parte a implementării modelului, a existat o schimbare generală a percepției cu privire la modul și esența formării capitalului uman în Israel, începând de la vârste tinere (sistemele de învățământ ale tinerilor studenți) până la instituțiile de învățământ superior (colegii și universități). Pe parcursul procesului, problemele legate de deschiderea serviciilor educaționale la influența și intrarea părților internaționale, expunerea la conținut internațional și nevoia națională de stabilire a legăturilor pe care se vor baza programele educaționale (cum ar fi cu Finlanda, Grecia, Italia), Germania și apoi pe baza cooperării economice (SUA, Canada, China și India) au venit în discuție. Un program suplimentar este programul REGEV (Figura 3.9 din teză) care pledează pentru formarea accelerată a liderilor remarcabili din domeniul educației, care solicită integrarea lor în poziții cheie (predare și cercetare) în scopul promovării populațiilor și a capitalului uman [18]. Următoarea parte a capitoului abordează latura de cercetare care ar trebui să susțină concluziile și recomandările tezei. Acest studiu s-a bazat pe un chestionar de anchetă cantitativă distribuit la 150 de studenți din 3 colegii diferite, populația eșantionului fiind selectată aleatoriu, cu condiția ca aceștia să fie studenți în colegii de predare. Chestionarul de sondaj a constat din 43 de întrebări, dintre care unele sunt demografice și abordează cele mai multe aspecte pedagogice și organizaționale și examinează în principal perspectivele studenților și posibila existență a competitivității și internaționalității în cadrul activităților colegiilor. Acest eșantion de audiență a fost ales datorită conexiunii directe pe care candidații (studenți profesori) o au cu procesul de formare a capitalului uman din Israel - studenți din învățământul superior. Cele două concluzii principale care reies din rezultatele cercetării sunt:

1. Există un decalaj semnificativ în înțelegerea economică a predării studenților israelieni în ceea ce privește mobilitatea internațională, competitivă, academică și globalizare. Studentul mediu nu este deloc conștient de competitivitatea instituțiilor academice și va alege un loc de studiu doar pe baza considerațiilor de comoditate (locația geografică).
2. Factorul internaționalismului și competitivității nu se află deloc în programa studentului, dar pe de altă parte există dorința de a studia conținut de competitivitate internațională, de

marketing și inter-organizațională. Colegiile de predare nu sunt în contact academic cu alte țări și nu există un proiect precum schimbul de delegații, studii semestriale prin ERASMUS sau schimbul de facultate.

Constatările capitolului 3 au fost rezumate în subsecțiunea unei concluzii (subcapitolul 3.4). În cel de-al patrulea capitol intitulat ÎMBUNĂTĂȚAREA COMPETITIVITĂȚII INTERNAȚIONALISMUL ȘI MARKETINGUL SERVICIILOR EDUCAȚIONALE ÎN ISRAEL, cercetătorul examinează modalitățile de îmbunătățire a competitivității și elementele internaționalității ca factor cheie pentru dezvoltarea capitalului uman. În acest capitol, cercetătorul s-a concentrat pe o propunere strategică, interdisciplinară, care poate aduce Statul Israel la standardizarea serviciilor educaționale similare modelelor de succes din alte țări. Capitolul începe cu o subsecțiune care prezintă modele de succes și modalități de a face față proceselor care caracterizează o societate în schimbare (subcapitolul 4.1 din teză). În această secțiune sunt prezentate modele existente în Singapore, unde a avut loc o transformare semnificativă în modul în care statul/republica a ridicat esența educației, și a adus statul în prim-planul acțiunii globale la fiecare scară pedagogică și de formare. Ca parte a schimbării, statul a majorat drastic cheltuielile naționale pentru educație (Figura 4.1 din teză) [18]. Această cheltuială explică în multe feluri creșterea produsului brut al țării. Această creștere a adus învățământul superior din Singapore la o stare de exod de creiere foarte scăzut și, pe de altă parte, o creștere a cererii de studii din partea studenților internaționali. Mai mult, tot mai multe țări doresc să colaboreze cu Singapore în domeniile tehnologiei și medicinei [21]. O a doua țară al cărei model a fost revizuit este Finlanda, cunoscută pentru sistemul său de învățământ avansat și inovator, față de o economie stabilă, cu un produs intern și brut ridicat, și mai ales un nivel ridicat de productivitate a capitalului uman care lucrează acolo [26].

Guvernul finlandez implementează o strategie de excelență în toate serviciile educaționale. Ei înțeleg că țara trebuie să înceapă excelența organizațională a culturii de la școala elementară până la procesul de învățământ superior. Acesta este motivul pentru care Finlanda are unul dintre cele mai de succes sisteme de învățământ. Autorul tezei observă că Finlanda nu are un procent mare de studii superioare absolvite. Deci, cum devin împreună? Potrivit Ministerului Educației din Finlanda, rezultatul procentului șomajului este cel mai bun răspuns pentru toate cifrele și cercetătorii. Guvernul din Finlanda a început cu ani în urmă cu Politica Economică - Fiscală stabilizează economia și societatea (relațiile de muncă) din țară. Datele de satisfacție și prosperitate economică, indică faptul că statul vizează procesul de educație, în funcție de cerințele de angajare (prezente și viitoare) ale economiei economico-ocupării forței de muncă. Pentru acele politici strategice de implementare, ministerul se concentrează pe acele criterii:

1. **Capacitatea de angajare.** Instituțiile de învățământ superior din Finlanda au fost încurajate instituțiile academice de nivel superior să coopereze cu piața muncii și cu întreprinderile. Una dintre aceste cooperări obiective este asigurarea faptului că studiile și diplomele sunt relevante pentru piața muncii. Multe dintre programele de studii în continuare vor include practica obligatorie în întreprinderi în programele lor de studii. În plus, instituțiile de învățământ superior dispun de servicii de recrutare de la facturile relevante. Există servicii comune de recrutare atât pentru universități, cât și pentru politehnice. Ambele sisteme academice au portaluri unde utilizatorii pot găsi informații despre diplome și calificări, planificarea carierei și aplicații de redactare.
2. **Competitivitate pentru excelență organizațională în sistemul de învățământ general -** De la grădiniță până la universitate. *Potrivit lui Sahlberg [26] „Politica educațională din țară se îmbină cu alte politici sociale, firesc și cu politica politică generală. Pentru stabilirea legăturilor între procesele de dezvoltare internațională a proiectului și absolvenți, este recomandabil. să utilizeze managementul calității sistemului”.* Declarațiile scrise de Sahlberg [26] au făcut o reprezentare a politicii strategice pentru procesul educațional din Finlanda. acest drum lung adună întregul sistem educațional pe o singură pistă. Începe cu cel mai mic copil din grădiniță și este însoțit profesional până la sfârșitul învățământului superior (academic sau profesional). Cercetător în domeniul educației din Finlanda a realizat, în cartea sa [14], a creat un model pentru Ministerul Educației din Finlanda (Anexa 5 la teză) care a fost adoptat de guvernul finlandez și funcționează în prezent sub acest model.
3. **Internaționalitatea.** Guvernul finlandez se concentrează pe capacitatea internațională. Din informațiile de date din ministerul național al educației din Finlanda, mobilitatea academică a studenților străini și obiectivul de îmbunătățire a compatibilității internaționale a învățământului profesional sunt principalele ținte ale planului strategic anual de îmbunătățire a sistemului de învățământ. Noua reformă ar trebui să ridice învățământul profesional superior la un nivel superior de rezultate, cuprinzând un sector nonuniversitar la egalitate cu sectorul universitar. Înseamnă că guvernul finlandez a găsit corelația și combinația dintre capacitatea internațională a procesului de învățământ și statutul de ocupare a pieței locale. Cu toate acestea, diferența dintre învățământul academic și cel profesional a fost subliniată în fiecare pas al planului strategic. Finlanda nu este prima țară care a înțeles avantajul competitiv al internaționalismului.

Figura 1 va ilustra rezultatele unei politici înțelepte, economice și unice de internaționalizare în gama de studenți internaționali care vin să studieze în Finlanda (între anii 2013-2020).

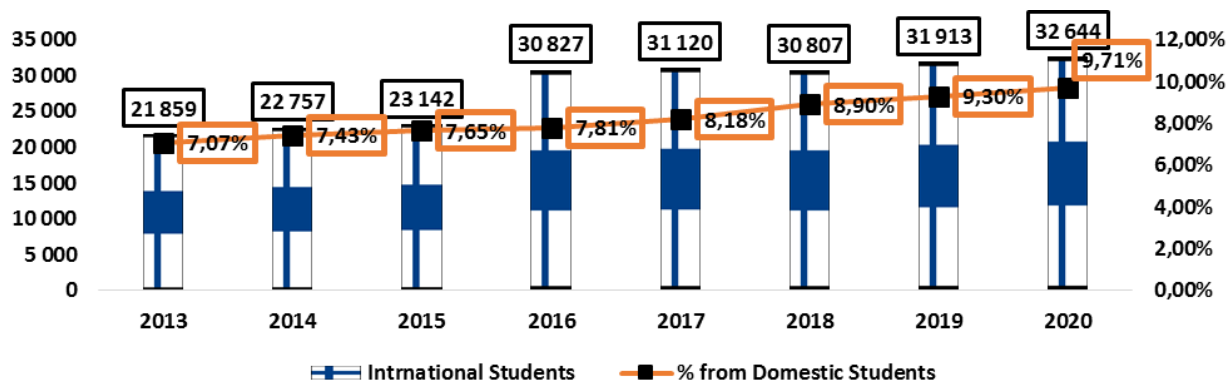

Figura 1. Creșterea studenților internaționali în Finlanda și procente de studenți locali 2013-2020

Sursa: realizată de autor din sursă [3, 20]

Trebuie remarcat faptul că, potrivit unor surse economice de încredere, inclusiv Biroul Central de Statistică al Finlandei [3], și sursele guvernamentale [21] deschise la elementul internațional, deschiderea concurenței între instituțiile academice a dus și la creșterea economică a forței de muncă și a producției. sectoare care nu au prosperat înainte de noile orientări strategice de politică [26]. În cazul Canadei, procesul de pârghie economico-educativă care include managementul internațional și deschiderea către competitivitate a produs realizări și statut internațional impresionante și stabile.

Statul Canada a avut o performanță puternică în ceea ce privește serviciile de învățământ superior și dezvoltarea competențelor de mulți ani, chiar mai mult decât SUA. În ceea ce privește măsurile cheie, țara se află aproape de vârful serviciilor educaționale în clasamentele internaționale și satisfacția din partea sistemului educațional. De asemenea, au canadieni înalt calificați care contribuie la prosperitatea economică, inovația socială și bunăstarea politică și comunitară. Autorul analizează datele de la ministerul educației și observă că peste 51% dintre canadieni dețin o acreditare universitară sau de colegiu, față de o medie OCDE de 32%. Alți 12% dețin certificate profesionale. Adulții canadieni obțin performanțe egale sau peste media OCDE în ceea ce privește competențele de alfabetizare și de rezolvare a problemelor, iar tinerii de 15 ani, viitorii absolvenți de universități și colegii și meseriași calificați se situează aproape de top la scorurile PISA la citire, matematică și științe. *Ce strategii de implementare dezvoltă serviciile educaționale din Canada?*

Potrivit ministrului Diversificării Comerțului Internațional, succesele lansează noua Strategie Internațională de Educație (SIE), Building on Success, în colaborare cu colegii de la autoritățile pentru ocuparea forței de muncă și dezvoltare socială din Canada și pentru Imigrare, Refugiați și Cetățenie Canada. înseamnă că guvernul canadian conectează succesul serviciilor educaționale cu mediul economic din Canada. Figura 2 ilustrează beneficiile economico-educative care contribuie la dezvoltarea capitalului uman local și la promovarea intereselor

internaționale prin deschiderea instituțiilor academice către o educație de calitate accesibilă pentru studenții internaționali. Rezultatul acestor pași a condus economia canadiană la creșterea produsului brut.

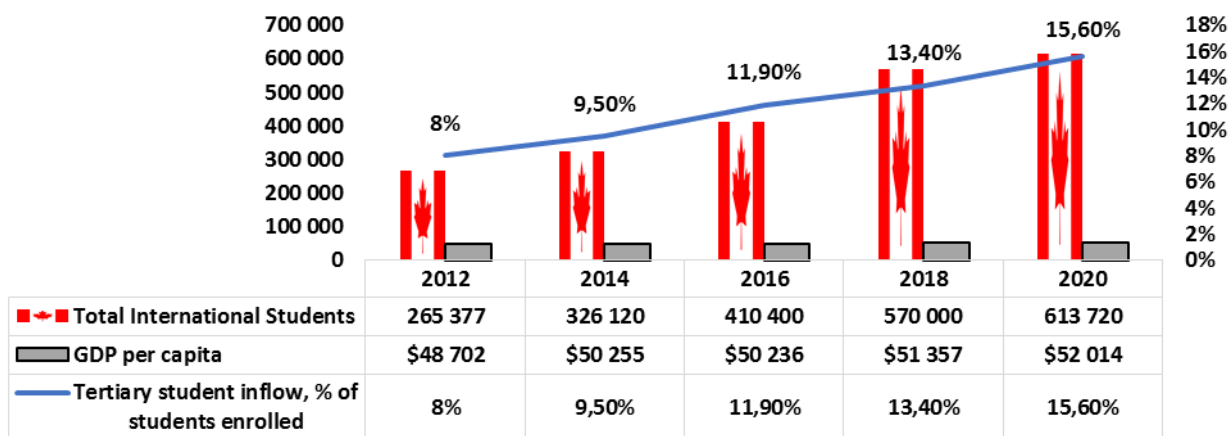

Figura 2. Influența studenților internaționali asupra PIB-ului în Canada 2012 – 2020

Sursă: realizată de autor [2]

Din constatările prezentate în figura de mai sus, identificăm și un fenomen pozitiv de creștere a formării terțiare, care include educația academică și/sau formarea profesională pentru profesioniștii tehnici care contribuie și la produsele și serviciile țării. O altă țară pe care cercetătorul a ales să o prezinte este **Republica Moldova**.

Sistemul de învățământ superior din Moldova. Republica Moldova este cunoscută de mulți ani prin puterea de a face față problemei dezvoltării capitalului uman și economiei locale. Republica a înțeles deja cu ani în urmă că trebuie să aibă grijă de sistemul de servicii educaționale care să susțină nevoile economice ale statului, iar una dintre cele mai semnificative caracteristici este crearea unei relații economice cu alte țări [17; 28]. Prin urmare, investițiile și imigrația investitorilor internaționali au fost schimbate cu ani în urmă, iar guvernul nu limitează și explică investitorilor că nu este nicio problemă să-și integreze investițiile în Republica Moldova, în toate activitățile de afaceri, atâta timp cât nu contravine prevederilor. interesele securității naționale, legislația anti-monopol, normele de protecție a mediului, sănătatea publică și ordinea publică. Prin urmare, Fondul Monetar Internațional [12] raportează de la începutul anului 2015 o creștere a investițiilor străine relativ de succes.

Potrivit lui Tade [28], politica de imigrație s-a bazat pe principiul „imigrație – economie și securitate”. Msneaga adaugă că una dintre primele reguli adoptate a fost legea „ocolirii imigrației”, care urmărea să facă față imigrației ilegale masive din alte republici post-sovietice. Apoi, multă vreme, autoritățile moldovenești nu au acordat o atenție reală imigrației, pentru că erau puțini imigranți, iar subiectul era irelevant în opinia publică națională. În efortul lor de a soluționa problemele tot mai mari de pe piața națională a muncii a republicii, autoritățile moldovenești

încearcă să direcționeze imigrația spre dezvoltarea economiei și a țării, acționând după principiul „imigrație – dezvoltare”, astfel încât să dezvolte un sistem de învățământ internațional, avansat, care este un factor principal în dezvoltarea relațiilor internaționale. Ei fac totul în cooperare cu organizațiile internaționale și cu ajutorul Uniunii Europene. Moldova face pași reali pentru unificarea politicii moldovenești cu cea europeană și a reușit ca până în iunie 2022, Moldova să se unească cu Uniunea Europeană (din cauza crizei Rusia – Ucraina). Republica a înțeles că, pentru a atrage capitalul uman, trebuie să-și îmbunătățească și să dezvolte sistemul de învățământ superior și să facă din el un centru internațional de educație. Spre deosebire de anii precedenți, accentul nu se mai pune pe dezvoltarea economică, ci pe capitalul uman - cetățeni, de unde accentul pus pe sistemul de educație și formare.

În cadrul programului 2030, restructurarea prin fuziunea (absorbția) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor decizii de guvern din 7.22. A fost emisă o lege privind instituțiile de învățământ superior, cine se va uni cu cine și în ce condiții. În lege se face referire la instituțiile primarioare ca noi persoane juridice care vor fi reorganizate [17]. Inclusiv prin absorbția instituțiilor publice de cercetare și inovare și va asigura până la data de 12.2023 păstrarea structurii organizatorice de cercetare autonomă pentru fiecare instituție publică de cercetare și inovare care este parțial absorbită. Drept urmare, programul strategic oferă cadru interdisciplinar atât implementării agendei 2030, cât și acordului de unire cu Uniunea Europeană. În 2020, Moldova a prezentat prima sa revizuire națională voluntară privind implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ca parte a Forumului Politic la Nivel Înalt (FPNÎ) pentru obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU. Următoarele constatări în cifre indică faptul că republica este pe direcția cea bună. Figura 3 prezintă evoluția produselor naționale în comparație cu scăderea procentului șomajului

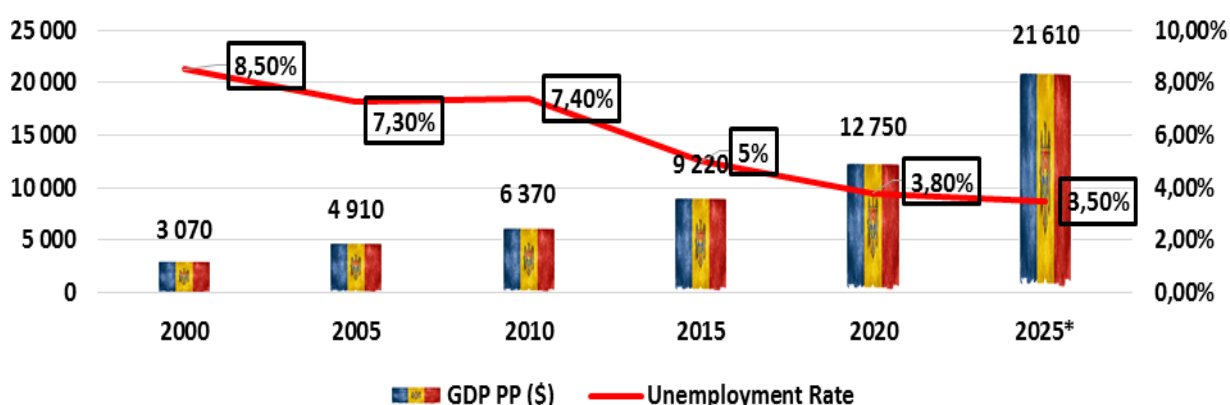

Figura 3. Procentul de șomeri în comparație cu Produsul Intern Brut (PIB - USD) al Moldovei 2000-2025*

Sursa: realizată de autor [5]

Cercetătorul identifică în figură o creștere continuă și consistentă a produsului național și o scădere a procentului de șomeri. Aceste date sunt în concordanță cu creșterea consistentă a numărului de studenți internaționali care vin în Moldova (Figura 4.10 din teză), pentru realizarea strategiei planului „Moldova 2030”, care indică necesitatea competitivității în instituția de învățământ, deschiderea către internaționalitatea (investiții internaționale) și stabilirea relațiilor internaționale bazate pe cooperare economică. Subcapitolul 4.2 prezintă planul strategic al cercetătorului privind soluțiile propuse pentru Israel. După ce a aflat despre modele de succes și despre o țară care face față cu succes, în ciuda dificultăților, precum Republica Moldova, se solicită un plan de soluție pentru Israel.

Ideile pentru reînnoire a politicii sistemului de învățământ superior, care se bazează pe următoarele caracteristici strategice:

Funcționarea mecanismului. Managementul operațional va continua să fie condus de Consiliul pentru Învățământul Superior, iar „funcționarea și implementarea” va rămâne pentru Comitetul de planificare și buget (așa cum există în prezent). Singura schimbare semnificativă va fi implicarea mai mare a autorităților locale care vor trebui să fie implicate în procesele instituțiilor lor.

Politica de bugetare – o schimbare substanțială a metodei de bugetare pentru instituțiile de învățământ superior. Principiul de conducere se bazează pe reducerea bugetului general al statului pentru susținerea instituției și introducerea de indici diferențiați. În încheierea re-nouei politici de bugetare pentru îmbunătățirea competitivității în serviciile de învățământ superior israeliene, autorul tezei schițează o nouă figură a **modelului de bugetare**:

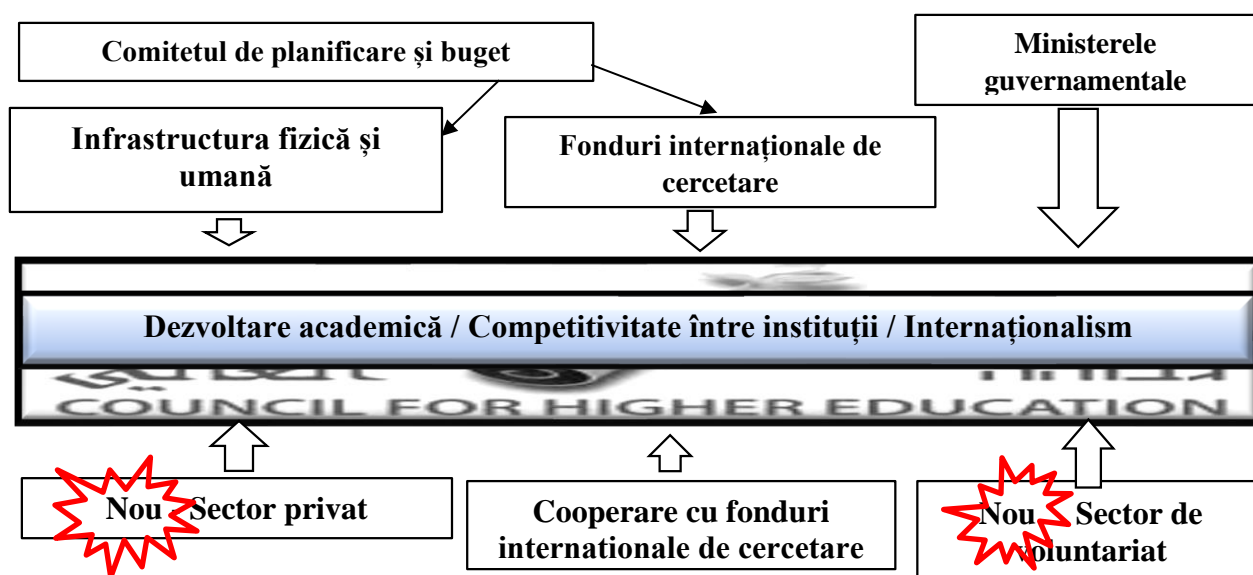

Figura 4. Noul model de bugetare pentru politica de îmbunătățire a învățământului superior

Sursa: Realizat de autor

Potrivit autorului, factorii de bugetare care apar în noul model includ factori clasici precum infrastructura fizică și umană, fondurile internaționale de cercetare, bugetul de la ministerele guvernamentale etc. Dar, de asemenea, un factor nou precum bugetarea din sectorul privat și sectorul voluntar. **Este important de observat că în acei ani, putem găsi cooperare individuală între universități/facultăți și noile sectoare, dar acestea nu fac parte dintr-o politică, Instrucțiuni naționale de la ministerele naționale (Educație, Finanțe, Industrie).**

O cultură a managementului calității și excelenței în organizațiile de învățământ superior. Calitatea și excelența în sistemul de învățământ superior din Israel ar trebui să ghideze integrează două dintre abordările influente ale evaluării, planificării și îmbunătățirii, așa cum ministerul învățământului superior din SUA a creat un model de excelență numit „model Baldrige”. Recombinarea autorului se bazează pe modelul de excelență EFQM©. Definierea și rafinarea viziunii și obiectivelor organizației pe termen scurt și lung; Redefinirea mediului de afaceri în care operează organizația; Compararea performanței și a obiectivelor și compararea cu organizațiile paralele și concurente în domeniu; Definierea punctelor forte și a punctelor de îmbunătățit; Examinarea proceselor, marcarea dublărilor de eliminat și prezentarea percepției și gândirii de îmbunătățire continuă; Redefinirea motivației organizației în vederea obținerii rezultatelor dorite.

Acest model a fost implementat în unele dintre serviciile educaționale din Israel din 2012, iar sistemul are multă experiență cu diverse echipe de lucru, probleme financiare și sistem organizațional. După cum a explicat și descris autorul, în capitolul 1 - figura 1.2 (în teză), componentele modelului includ diverse etape/nivele. Următoarea figură (5) va prezenta o recomandare pentru Managementul Calității în Învățământul Superior, conform scenariului de comportament după **Modelul European – EFQM:**

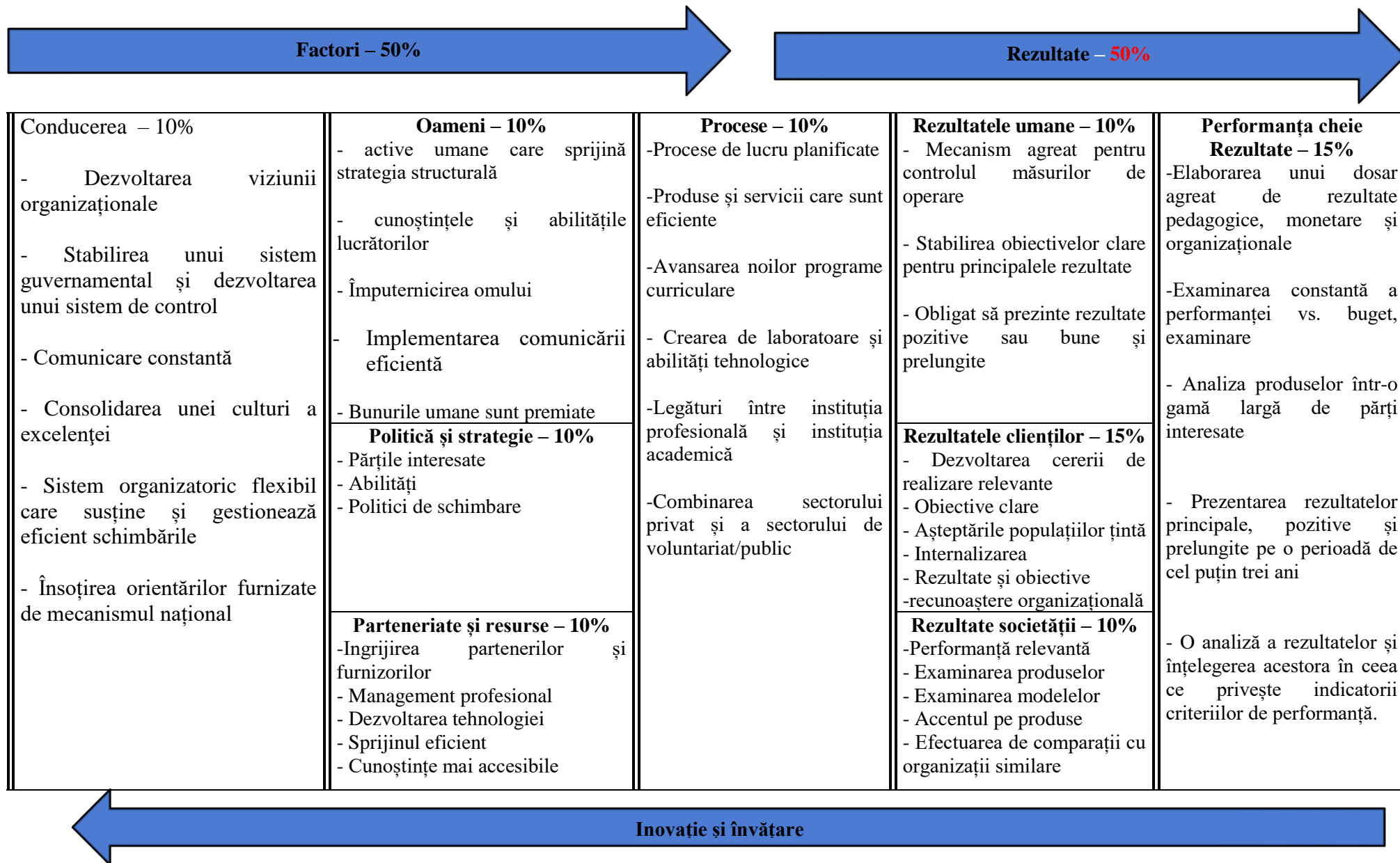

Figura 5. Teoretica - Implementarea modelului EFQM pe institutul de formare a cadrelor didactice

Sursa: Realizată de autor din sursa [7]

Modelul, care îmbină o abordare strategică cu accent pe performanța operațională și o orientare către rezultate, reprezintă un cadru ideal pentru examinarea gradului de coeziune și aspirațiilor pentru viitorul organizațiilor educaționale responsabile de dezvoltarea capitalului uman, în fața metodele sale de lucru și răspunsurile la provocări și puncte problematice din diverse motive. Modelul EFQM prezintă nouă teste pentru examinarea excelenței organizației. Cinci dintre ele exprimă elementele favorizante în organizație: leadership, strategie, angajați, parteneriate și resurse și procese. Celelalte patru componente se concentrează pe rezultate pentru clienți, rezultate pentru angajați, rezultate pentru comunitate și rezultate generale de performanță în organizație. Utilizarea modelului este o oportunitate de a privi o organizație educațională în ansamblu din unghi holistic și de a vedea că organizația este complexă, dar și un sistem ordonat. Organizația nu este în esență liniară, mecanică, previzibilă, ci mai degrabă ar trebui înțeleasă ca un sistem adaptativ format din relații interdependente într-o lume dinamică.

Cercetătorul adaugă că excelența unei organizații educaționale constă în capacitatea acesteia de a crește și de a îmbunătăți constant capitalul uman care lucrează în cadrul acesteia. Această creștere este posibilă prin procese menite să producă o cultură organizațională care vizează îmbunătățirea calității serviciilor oferite clienților noștri, prin dezvoltarea proceselor de lucru, control, eficiență și introducerea unor schimbări administrative și pedagogice. Următorul pas pentru planul strategic de dezvoltare a capitalului uman este în colegiile didactice care cred în dezvoltarea personalului didactic din instituțiile de formare și educație.

Strategia reînnoită pentru contribuția la competitivitatea institutului de învățământ – Pași principali:

1. Reforma asupra mecanismului de management al colegiilor de formare didactică. În 2012, Ministerul Educației din Israel a semnat acordul-cadru al Consiliului pentru Învățământul Superior pentru a reglementa transferul colegiilor academice către management administrat de Consiliul Învățământului Superior și Comitetul de planificare și buget.
2. Reînnoirea procesului de bugetare a colegiilor de formare a profesorilor. Conform modelului sugerat la reînnoirea strategică în sistemul de învățământ superior, autorul ar trebui să implementeze aceleași recombinații în această platformă. Înseamnă că procesul de bugetare va avea aceleași/diferite criterii de bugetare.
3. Reforma la procesul de formare a cadrelor didactice - Prima modificare este adoptarea unora dintre etapele modelului de formare a cadrelor didactice din țările analizate în capitolele/subcapitolele anterioare (3.1; 4.1 în teza)

4. Colaborarea academică cu personalul universitar - În integrarea strategică a colegiilor didactice cu universitățile, s-a recomandat promovarea colaborărilor în echipe academice pentru creșterea și reînnoirea conținutului curricular.
5. Reînnoirea politicii salariale pentru profesorii noi - Una dintre principalele probleme legate de angajarea profesorilor în Israel este politica salarială. Plata către profesori se face pe baza diplomelor și experienței academice, fără investiții, rezultate academice, atingere a obiectivelor.
6. Dezvoltarea canalului de internaționalizare pentru creșterea competitivității instituției de învățământ - Dezvoltarea internaționalismului instituției de învățământ trebuie să fie o decizie strategică pentru orice instituție de formare a profesorilor din Israel. Această dimensiune nu există, iar colegiile de predare ignoră acest domeniu important. Puține colegii deschid conferințe internaționale, participă la cercetări internaționale, găzduiesc delegații de studenți și lectori, iar proiectele de schimb de studenți sunt aproape inexistente. De fapt, nu există „învățare partajată” cu colegii din alte țări.
7. Excelență organizațională pentru îmbunătățirea competitivității colegiilor de formare a profesorilor din Israel. La fel ca și propunerea de strategie academică pentru instituțiile academice, și în acest caz, autorul propune utilizarea modelului de excelență EFQM pentru îmbunătățirea funcționării acestuia și a competitivității colegiilor de predare.

În concluzie, tendințele globale în ceea ce privește calitatea și excelența învățământului superior au avut un impact semnificativ asupra sistemului israelian de învățământ superior. În prezent, necesitatea dezvoltării paradigmei de competitivitate și internaționalizare a universităților israeliene a devenit necesară. Extinderea cooperării internaționale a început să se realizeze mai intens. În prezent, universitățile israeliene și-au propus obiectivul de a intra în clasamentele internaționale ale universităților, dar pentru aceasta trebuie îndeplinite o serie de cerințe. Cercetările efectuate au permis studierea mai detaliată a esenței și conceptului de competitivitate, pentru a determina formele acesteia, care sunt în prezent implementate în universitățile israeliene. Importantă a fost formularea criteriilor de apreciere a gradului de internaționalizare a învățământului superior. Este esențială introducerea unui angajat în facultate responsabil cu serviciile de calitate ale personalului. Astfel, un anumit angajat va asista în furnizarea de informații actualizate despre stagii și conferințe profesorilor și studenților, care este deținut de Oficiul pentru Activități de Excelență.

O concluzie importantă a fost faptul că strategia generală a competitivității și direcțiile acesteia la nivelul subdiviziunilor structurale este slabă și sunt necesare măsuri care să permită intensificarea proceselor la nivel. Unul dintre domeniile promițătoare care poate spori dezvoltarea capacității competitive în organizație pentru certificarea studenților. Acest lucru oferă studenților

posibilitatea de a se familiariza cu cerințele aplicanților din anumite companii, companii pentru a selecta potențiali angajați, în special, facultatea de a stabili o cooperare mai strânsă cu partenerii și, de asemenea, de a-și consolida pozițiile în comunitatea educațională. Ca urmare, se poate concluziona că multe facultăți și-au intensificat deja activitățile în direcția dezvoltării competitivității serviciilor educaționale. Dar pentru a obține un efect maxim, este necesară munca activă a universității în diverse domenii de activitate (conferințe, stagii de practică, cursuri de master etc.), precum și continuarea activităților de acreditare a programelor și deschiderea de noi programe comune.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Concluzii

1. În capitolul care tratează soluții de îmbunătățire a competitivității, internaționalismului și marketingului serviciilor educaționale în Israel, cercetătorul concluzionează din toate țările care prezintă modele aplicative de dezvoltare a capitalului uman și prosperitate economică care se exprimă în capacitatea națională de „exportare” umană. cunoștințele bazate pe capital ca resursă economică națională. Cercetătorul concluzionează că există o corelație între investițiile în servicii educaționale, promovarea serviciilor educaționale pentru standardizarea excelenței organizaționale, competitivitatea internă și externă și întreținerea de relații economico-pedagogice internaționale cu alte sisteme de învățământ, care în cele din urmă contribuie la economia locală.
2. Analiza politicii strategice a Republicii Moldova arată că statul adoptă o abordare integrată de dezvoltare a capitalului uman în vederea dezvoltării capacităților economice interne și internaționale. Pe de o parte, republica, a adoptat reglementări constituționale în materie de vize pentru a încuraja investițiile străine și pentru a promova relațiile economice internaționale, făcând totodată accesibile serviciile educaționale, cu accent pe învățământul superior pentru o comunitate studențească internațională care îmbogățește resursele instituțiilor, și, în același timp, permite existența unor relații pedagogico-cercetare-economice cu alte țări. Figurile 4.8, 4.9 arată o tendință clară de dezvoltare a economiei locale alături de o posibilă creștere (vezi prognoza Fondului Monetar Internațional), astfel încât acordul UE pentru aderarea Moldovei la UE în următorii câțiva ani nu este surprinzător.
3. Cercetătoarea concluzionează din procesul pe care îl propune pentru inovarea strategică și ajustarea acesteia pentru îmbunătățirea serviciilor de educație în formarea capitalului uman în Israel că statul trebuie să implementeze o politică reînnoită, care se bazează pe principii

(figura 4.11 din teză), sprijin și investiții bugetare pentru crearea de infrastructuri de capital uman (standarde desemnate) și infrastructuri civile (institute de învățământ avansat, săli de clasă, echipamente tehnologice, laboratoare) pentru creșterea competitivității serviciilor de educație, în special a învățământului superior. În plus, cooperarea cu ministerele relevante (industrie, agricultură, știință, sănătate, energie și mediu) pentru cooperarea academic-cercetare cu alte țări. Toate acestea vor permite consiliului învățământului superior să ceară standardizarea excelenței organizaționale în toate serviciile de învățământ superior (inclusiv colegiile de predare). Atât sectorul privat, cât și cel public vor fi invitați în acest sistem pentru a le integra în viitorul sistem de soluții.

4. Principalul factor se va concentra pe aplicarea unei soluții și a unui model de îmbunătățire a competitivității și internaționalismului serviciilor de învățământ superior din Israel și, prin urmare, ar trebui să răspundă competitivității și să promoveze percepția internaționalismului în serviciile de învățământ în general. Cercetătorul, care provine din sistemul de formare a capitalului uman, urmărește să prezinte prin modelul (figura 5) îmbunătățirea procesului de formare a cadrelor didactice care sunt responsabile de formarea capitalului uman în Israel. În acest caz, cercetătorul concluzionează din model că numai prin îmbunătățirea procesului cuprinzător, bazat pe principii de excelență, așa cum se cere de către european.
5. Analiza de ansamblu a conținutului revizuirii literaturii de specialitate, împreună cu o analiză aprofundată a serviciilor educaționale din Israel, a sistemului economiei străine și a deschiderii instituțiilor către internaționalitate și competitivitate, au condus cercetătorul la concluzia că ipoteza cercetării a fost confirmată. Ipoteza susținea că s-ar găsi o legătură între nivelul scăzut de competitivitate în serviciile de învățământ superior din Israel, împreună, lipsa lor de deschidere către internaționalitate și succesul economic al serviciilor educaționale în ansamblu, inclusiv al instituțiilor de învățământ superior, și profesionalismul lor internațional. stare. Într-adevăr, după o examinare aprofundată și propuneri pentru dezvoltarea internaționalității și formarea capitalului uman, Israelul va putea face față provocărilor economiei moderne și stabilității instituțiilor de învățământ.

Recomandări

1. Autorul cercetării dorește să recomande adoptarea unor modele de excelență organizațională în vederea îmbunătățirii competitivității în rândul instituțiilor de învățământ superior. Mai mult, ea dorește să sublinieze și capacitatea de a deschide academia și învățământul superior israelian către activitatea internațională într-o manieră organizată, fără a se baza doar pe inițiativele locale ale mai multor universități.

Recomandarea este îndreptată către implementarea Modelului european de excelență EFQM (figura 5) și implementarea acestuia în fiecare departament al instituțiilor academice, luând în considerare toate aspectele organizatorice, pedagogice, executive și bugetare. Din momentul în care modelul va fi implementat în instituțiile de învățământ superior israeliene, un proces de îmbunătățire asemănător cu cel pe care îl traversează instituțiile care lucrează deja cu modelul de excelență, care le-a deschis o ușă către atmosfera concurență internațională în cadrul ramura ocupațională.

2. În concluzie, cercetătorul dorește să recomande o serie de pași care țin de percepția actuală a macroeconomiei globale și de realitatea politico-economică-socială din Israel. Dacă statul Israel este interesat să-și dezvolte capacitatea de capital uman, trebuie să facă pași reali, ca și în alte țări analizate în teză (Singapore, Finlanda, Regatul Unit, Canada și chiar modelul de stimulare a imigrației economice al Republicii Moldova).
3. O recomandare de adoptare a propunerii inovatoare include câteva principii care trebuie exprimate, așa cum sunt prezentate la începutul subcapitolului 4.2 (în teză): (1) creșterea abilităților elevilor; (2) profesionalizarea forței de muncă israeliene, în special reducerea supraeducației și creșterea productivității angajatului; (3) îmbunătățirea abilităților și diversității cadrelor didactice, raportând rezultatele cercetării (întrebările 30-40 în cercetarea cantitativă) la aspectele de competitivitate și deschidere către direcții de internaționalitate și relații externe și economice; (4) îmbunătățirea abilităților financiare ale institutelor de învățământ superior.
4. Pentru a aplica aceste idei, cercetătorul recomandă luarea de mișcări și acțiuni interdisciplinare, inclusiv intervenția guvernamentală care se exprimă în schimbarea politicii bugetare a institutelor. Scopul general al modelului propus este de a conduce serviciile educaționale să aibă capacitatea de a concura cu serviciile educaționale (învățământul superior) din alte țări, de a crește componenta de internaționalitate și de a dezvolta relații economice internaționale, totul pentru a dezvolta capacitatea economică a Israelului și produs domestic.
5. Republica Moldova se confruntă de ani de zile cu o „exod de creiere” iar în ultimii ani în cadrul planului strategic „Moldova 2030”, asistăm la reducerea fenomenului și chiar a produselor procesului de dezvoltare a capitalului uman., dezvoltarea sistemelor economice și mobilitatea academică în învățământul superior, o creștere a produsului intern față de o scădere a procentului șomerilor, guvernul primește mai puține ajutoare în externalități de creditare și se constată o creștere a numărului de studenți internaționali.

BIBLIOGRAFIE

1. BALTAG, D., BURMESTER, I. Quo vadis, Moldova? The role of social and political elites in the norm internalization process, *Democratization*, 29:3, 2022. 487-506 p. DOI: [10.1080/13510347.2021.1963237](https://doi.org/10.1080/13510347.2021.1963237)
2. Canada education strategy 2019- 2024. <https://www.international.gc.ca/education/strategy-2019-2024-strategie.aspx?lang=eng> (visit in 22.9.2022).
3. Central bureau of statistical in Finland – 2019. https://www.stat.fi/index_en.html (visit in 29.6.22).
4. Central bureau of statistical in Israel – 2020. <https://www.cbs.gov.il/> (visit in 29.6.22).
5. Central statistical for economic issues. <https://tradingeconomics.com/moldova/unemployment-rate> (visit in 12.12.22)
6. CHE – Council for Higher Education in Israel– 2020. Budget model for 2019-2020. <https://edu.gov.il/sites/MinhalCalcala/budget/Pages/budget.aspx> (visit in: 29.6.22).
7. EFQM – official web site - <https://www.efqm.org/> (visit in 13.2.2022).
8. EMERSON, W., FERREIRA, M., GERSON, T. Creating a competitive advantage in Higher Education Institutions: proposal and test of a conceptual model. Lisbon: *International Journal of Management in Education (IJMIE)*, Vol. 5, No. 2/3, 2011. 32 – 41 p. Print ISSN: 1750-385X Online ISSN: 1750-3868.
9. FELTEN, E. W. RAJ, M., SEAMANS, R. The occupational impact of artificial intelligence: Labor, skills, and polarization. N.Y: NYU Stern School of Business - working paper, 2019. 55-61 p. SSRN: 3368605.
10. FRANCK, E., OPITZ, C. Incentive structures for professors in Germany and the US: Implications for cross-national borrowing in higher education reform. Berlin: *Comparative Education Review*, 50(4). 2008, 651-671 p. ISSN: 0010-4086.
11. GIBBS, P., PANIKKOS, C. Higher education teachers and emotional labour. London: *International Journal of Educational Management*, Vol 18, Issue 4, 2004. 243 – 249 p. ISSN: 0951-354X.
12. Global Monetary Fund – GDP; unemployment rate, general government borrowing – 2022, <https://www.imf.org/en/Countries/MDA> (visit in 1.7.22).
13. GRINBERG, A., SIMCHON, O. "Stay on the wheel". Tel Aviv: Niv books publisher, 2017. 44, 121 – 130 p. ISBN: 1272-108.
14. HEMSLEY – BROWN, J., OPLATKA, I. Universities in a competitive global marketplace International. Guildford: *Journal of Public Sector Management*, 19 (4). 2008, 316 – 320 p. ISSN: 0951-3558

15. HOTARARE GUVERNULI Nr. 485 din 13-07-2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului. Monitorul Oficial Nr. 208-216 art. 550. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=13_2127&lang=ro (visit in 23.8.22).
16. KIREEVA, N. et -al. Competitiveness of higher education institutions and academic entrepreneurship. Caracas: revista espacios publisher, 2018. 17-19 p. ISSN 0798 1015.
17. KUSHNARENKO, V., COJOCARI, L. Internationalization of Higher Education in Post-Soviet Small States: Realities and Perspectives of Moldova. N.Y Eric publisher, International and Transcultural Studies, Vol 15 n -1, 2012. 132 – 144 p. ISSN: 1523-1615.
18. Ministry of education (MOE) in Israel– 2020. https://pop.education.gov.il/tchu_meydaat/data-analysis/ (visit in 29.6.22).
19. NACHMIAS, D. Research methods in the social sciences. Tel Aviv: "Am Oved" Publishing, University Library, 2000. 293 - 330 p. ISBN: 9789651301322. (In Hebrew).
20. OECD Glance – 2020 - <http://www.oecd.org/environment/environment-at-a-glance/> (visit in 29.12.22).
21. OECD, 2018. Human Capital Investment—An International Comparison. of Corporate Social Responsibility activities of companies of the ECSI methodology. Paris: OECD press. 187 – 190 p. Available via <http://www.blweb.it/esoe/tqmhe2/29.PDF> .
22. OPTALKA, I. The legacy of educational administration: A historical analysis of an academic field. Hamburg: Peter Lang Publisher. European Journal of Economics, Finance and administrative Organizational Studies, 2(3), 2010. 100-123 p.
23. OPTALKA, J. Marketing Messages in College Advertising Advertisements - Double and contradictory messages? Tel Aviv: "Pages" Publishing, 36th Edition, "Mofet" Institute, 2003.135-151 p. (In Hebrew).
24. RONEN, Z. Twelve principles of effective management - The first chapter from my first book: "Manage! Best Value Practices for Effective Management". Tel Aviv: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017. 71 – 82 p. ISBN-13: 978-1976356131.
25. ROSCA, D. The post-soviet Moldovan capitalism: between oligarchic political economy and reciprocity, Post-Communist Economies, 34:1, 2022. 52-70 p. DOI: [10.1080/014631377.2020.1793583](https://doi.org/10.1080/014631377.2020.1793583)
26. SAHLBERG, P. Education policies for raising student learning: the Finnish approach. London: Journal of Education Policy, Volume 22, Issue 2, 2007. 147-171 p. Print ISSN: 0268-0939

27. SHIMONI, S., AVIDAV – UNGER, A. On the continuum: training, specialization and teachers' professional development - policy, theory and practice. Jerusalem: Ministry of Education, Director of Training and Professional Development for Teaching Workers and "Mofet" Institute, 2013. 23-42 (In Hebrew). ISBN: 978-9655-3006-6-6.
28. TADE, F. Moldova 2030: mainstreaming sustainable development in the policy-making process. GIZ Magazine akzente, Development Service, Centre for International Migration and Development, 2020. Available at: <https://www.giz.de/en/worldwide/87766.html>
29. THRASH, A. Leadership in Higher Education: An Analysis of the Leadership Styles of Academics Deans in Ohio's 13 State-Supported Universities. Capella: Capella University, 2009. 77-81 p. ISBN-978-1-1094-4208-3.

Lista publicațiilor autorului pe tema tezei

30. LEVKOVICH LAVAN, L. Critical factors for successfully higher education systems. Chisinau: EcoSoEn, Scientific Journal Economics, Social and Engineering Sciences, Nr.1, 2019. 134 – 139 p. ISSN 2587-344X.
31. LEVKOVICH LAVAN, L. Competitiveness of educational services in international markets: Israel's experience for the black sea countries. In Teze ale Conferinței științifico-practice internaționale „Probleme geopolitice și istorico-geografice ale Bazinului Mării Negre” Chișinău, 4 June 2019. 242 -249 p. ISBN 978-9975-3076-7-3.
32. LEVKOVICH LAVAN, L. Does the new teacher / assistant teacher as already have an educational identity? Haifa: Shannan College journal. Lecturer's newsletter, Vol 12, second semester, 2018 (in Hebrew). 12-14 p.
33. LEVKOVICH LAVAN, L. Implementation of EFQM© model in the Israeli education system. In Programul CONFERINȚEI ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE COMPETITIVITATE ȘI INOVARE ÎN ECONOMIA CUNOAȘTERII Ediția a XXI-a 27-28 septembrie 2019. Asem University, Chisinau, Moldova. 345 -352 p. ISBN 978-9975-75-968-7.
34. LEVKOVICH LAVAN, L. Management Theories in Modern World. Colony: International Journal of Modern Research in Engineering & Management, Volume 2, Issue 9, 2019. 17-21 p. ISSN: 2581-4540.
35. LEVKOVICH LAVAN, L. Team Work as Excellent Educational. India: World Wide Journal of Multidisciplinary Research and Development, Vol 4(6), 2018. 36-38 p. E-ISSN: 2454-6615.
36. LEVKOVICH LAVAN, L. The development of marketing management in educational system. Bucharest: European Journal of Political Science Studies, Volume 2, Issue 1, 2018. 29-36 p. ISSN: 2601 – 2766. Available on-line at: www.oapub.org/soc.

37. LEVKOVICH LAVAN, L. The Influence of The World Economy on The Economic International Relations. India: International Journal of History and Scientific Studies Research (IJHSSR). Volume 1, Issue 6, 2019. 17-20 p. ISSN: 2581-8767.
38. LEVKOVICH LAVAN, L. The Necessity for Excellence Organizational Culture in Educational Services (case study of Israel). India: World Wide Journal of Multidisciplinary Research and Development, Vol 4(7), 2018. 104-106 p. E-ISSN: 2454-6615. Available at:
39. LEVKOVICH LAVAN, L. Wind Wings - Teacher Training Program. Haifa: Shannan College journal. Lecturer's newsletter, Vol 10, second semester, 2017, 20-22 (in Hebrew).
40. LEVKOVICH LAVAN, L. The EFQM© model for organizational excellency and its integration in the educational services in Israel. In proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference "Experimental and theoretical research in modern science. 16-18.11.2020, Chisinau, Moldova. 12-18 p. ISBN: 978-5-368-01372-5 .
41. LEVKOVICH LAVAN, L. Strategic competitiveness in educational services for contributions in areas of the euro region and cross-border areas in educational services. Bucharest: Sustainable economic and social development of Euro- regions and cross- border areas, Iasi University, Vol XXXVI, 2020. 105 -110 p. ISBN: 978-606-685-744-4.
42. LEVKOVICH LAVAN, L. Contemporary Concepts in higher education system management in context of internationalization. In International Scientific Conference "Science, Education, Innovation: Topical Issues and Modern Aspects", No 2 (38). Publish by Inter- conf Scientific Publish Center, December 16-20, 2020. Tallinn, Estonia, 113-119 p. ISBN 978-5-7983-4322-5.
43. LEVKOVICH LAVAN, L. Globalization as a factor for competition between educational services. Karlsruhe: Journal of Modern engineering and innovative technologies, Sergei. & Co, Issue №14, Part 3, 2020. 69-73 p. ISSN 2567-5273. Available at: DOI 10.30890/2567-5273.
44. LEVKOVICH LAVAN, L., SIROTA, J. Competitive strategy in educational services. In: EcoSoEn. 2019, nr. 1-2, pp. 151-155. ISSN 2587-344X. Available at: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/83450.
45. LEVKOVICH LAVAN, L. Theories of successful keys in centers of teachers training. In: Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului. Seria 22, Vol.2, 8-9 octombrie 2020, Chișinău. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2020, pp. 222-227. ISBN 978-9975-46-449-9; 978-9975-46-451-2.

ANNOTATION

Levkovich Lavan Limor,

“Competitiveness of Educational Services in the International Markets: Israeli Experience in Various Sectors”, doctoral thesis in economic sciences, Chisinau, 2023

Structure of the thesis. The thesis consists of an introduction, four main chapters with conclusions and recommendations. The thesis includes 16 tables, 31 figures, list of 244 Bibliographic sources, 9 Annexes and 159 pages of main text. On the topic of the thesis published 24 Academic articles in Europe, Israel and Asia.

Keywords: Competitiveness; Higher Education; Educational Services; Excellence; Teacher Training Colleges; Globalization; Internationalisation; Human Capital; Economy.

The research areas deal with decision-making difficulties in the economic, managerial and the international spheres of the higher education services system in Israel, which also include teacher training institutions. This investigation process includes the organizational excellence procedures through a global comparison, as well as the integration of the factor of internationality and competitiveness in higher education institutions.

The purpose of the present study is to offer the higher education services in Israel, with an emphasis on teacher and lecturer training centers, an applied strategic plan to leverage the institutions' competitive capabilities. All this in order to enable the development of human capital, thereby increasing the possibility of exporting human capital from Israel, promoting international economic-political relations, upgrading the internationality of education services, and contributing to the development of the local economy.

The scientific challenge of this study lies in the fact that it tries to find a managerial, economic and national model, based on the systematic data analysis designed to improve the set of services of higher education, with the aim of increasing the number of students and their status.

The scientific novelty of the research stems from the comprehensive and in-depth approach that deals with the issue of internationalizing the organizational excellence of the higher education institutions in Israel, compared to other countries in the world, from the economic and administrative aspect, and with special reference to the factor of internationality, which currently does not exist within the higher education institutions for teacher training.

The important scientific problem was solved in the thesis. The author of the study presents data regarding the decline of the higher education system in Israel, with an emphasis on teacher training colleges. The institutions are unable to leverage their academic success, and promote organizational excellence within them. The author of the study presents a renewed theoretical mechanism which is based on a model of organizational excellence, a new budgeting plan for the higher education policy and the training of teachers and lecturers which will raise the level of higher education in Israel to a level of international competitiveness. The author of the study is interested in developing and properly implementing the program.

Theoretical significance and value of the thesis. The value of the thesis derives from the establishment of a theoretical and empirical knowledge model concerning the subject of organizational excellence. Development of human capital, competitiveness and nationalization of education services within higher education institutions, with an emphasis on teacher training colleges. The research, proposals and conclusions of the thesis may serve the institutions and decision-makers in Israel, such as the Israeli Ministry of Education, the National Council for Higher Education, the administrations of universities and academic colleges, city halls, academic institutions and the economy units in Israel.

The practical significance of the research. The results of the research and the model will be adopted by the decision makers in the higher education institutions and teaching colleges in Israel, will be adapted to education systems in other countries. They will open education in Israel to international trends, development of foreign relations and economic and commercial cooperation in human capital and create a movement for the reforms required to increase the competitiveness of Israeli higher education in the countries of the world.

The implementation of the scientific results. The results of the current thesis were presented to government institutions in Israel that are directly involved in the education services of the higher education system. The thesis was highly appreciated by the professors of the major universities in Israel. They rated the importance of the recommendations provided by the author. Also, the thesis was presented to the Ministry of Education and implemented in the „Shaanan Pedagogical College” in Israel.

ADNOTARE

Levkovich Lavan Limor,

“Competitivitatea serviciilor educaționale pe piețele internaționale: experiența israeliană în diverse sectoare”, teza de doctor în științe economice, Chișinău, 2023

Structura tezei: Teza constă dintr-o introducere, patru capitole principale cu concluzii și recomandări. Teza include 16 tabele, 31 figure, lista de 244 surse bibliografice, 9 anexe și 159 pagini de text de bază. La tema tezei sunt publicate 24 articole academice în Europa, Israel și Asia.

Cuvinte cheie: competitivitate; învățământ superior; servicii educaționale; excelență; colegii de formare a profesorilor; globalizarea; internaționalizare; capital uman; economie.

Domeniile de cercetare includ dificultățile de luare a deciziilor în domeniul economic, managerial și internațional al sistemului de servicii în învățământul superior din Israel, care include și instituții de formare a profesorilor. Acest proces de investigare include procedurile de excelență organizațională printr-o comparație globală, precum și integrarea factorului de internaționalitate și competitivitate în instituțiile de învățământ superior.

Scopul prezentului studiu este de a oferi servicii de învățământ superior din Israel, cu accent pe centrele de formare a profesorilor și lectorilor, un plan strategic aplicat pentru a valorifica capacitățile competitive ale instituțiilor. Toate acestea pentru a permite dezvoltarea capitalului uman, crescând astfel posibilitatea de a exporta capital uman din Israel, promovarea relațiilor economico-politice internaționale, îmbunătățirea internaționalității serviciilor educaționale și contribuția la dezvoltarea economiei locale.

Provocarea științifică a acestui studiu constă în faptul că încearcă să găsească un model managerial, economic și național, bazat pe analiza sistematică a datelor menită să îmbunătățească setul de servicii ale învățământului superior, cu scopul de a crește numărul de studenți și statutul lor.

Noutatea științifică a cercetării decurge din abordarea cuprinzătoare și aprofundată care tratează problema internaționalizării excelenței organizaționale a instituțiilor de învățământ superior din Israel, în comparație cu alte țări din lume, din punct de vedere economic și administrativ, și cu referire în special la factorul de internaționalitate, care în prezent nu există în cadrul instituțiilor de învățământ superior de formare a cadrelor didactice.

Problema științifică importantă a fost rezolvată în teză. Autorul studiului prezintă date privind declinul sistemului de învățământ superior din Israel, cu accent pe colegiile de formare a profesorilor. Instituțiile nu sunt capabile să își valorifice succesul academic și să promoveze excelența organizațională în cadrul lor. Autorul studiului prezintă un mecanism teoretic reinnoit care se bazează pe un model de excelență organizațională, un nou plan de bugetare pentru politica de învățământ superior și formarea profesorilor și lectorilor care va ridica nivelul de învățământ superior în Israel la un nivel de competitivitate internațională. Autorul studiului este interesat de dezvoltarea și implementarea corectă a programului.

Semnificația teoretică și valoarea tezei. Valoarea tezei derivă din stabilirea unui model de cunoaștere teoretic și empiric privind tema excelenței organizaționale. Dezvoltarea capitalului uman, competitivitatea și naționalizarea serviciilor de învățământ în cadrul instituțiilor de învățământ superior, cu accent pe colegiile de formare a profesorilor. Cercetările, propunerile și concluziile tezei pot servi instituțiilor și factorilor de decizie din Israel, cum ar fi Ministerul Educației din Israel, Consiliul Național pentru Învățământul Superior, administrațiile universităților și colegiilor academice, primăriile, instituțiile academice și unități economice din Israel.

Semnificația practică a cercetării. Rezultatele cercetării și modelul vor fi adoptate de factorii de decizie din instituțiile de învățământ superior și colegiile de predare din Israel, vor fi adaptate la sistemele de învățământ din alte țări. Ei vor deschide educația din Israel la tendințele internaționale, dezvoltarea relațiilor externe și a cooperării economice și comerciale în capitalul uman și vor crea o mișcare pentru reformele necesare pentru creșterea competitivității învățământului superior israelian în țările lumii.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele prezentei teze au fost prezentate instituțiilor guvernamentale din Israel care sunt direct implicate în serviciile de educație ale sistemului de învățământ superior. Teza a fost foarte apreciată de profesorii marilor universități din Israel. Ei au evaluat importanța recomandărilor oferite de autorul studiului. De asemenea, teza a fost prezentată Ministerului Educației și implementată în „Colegiul Pedagogic Shaanan” din Israel.

АННОТАЦИЯ

Левкович Лаван Лимор,

«Конкурентоспособность образовательных услуг на международных рынках: Израильский опыт в различных секторах», диссертация на степень доктора экономических наук, Кишинев, 2023

Структура диссертации. Диссертация состоит из введения, четырех основных глав с выводами и рекомендациями. Диссертация включает 16 таблиц, 31 рисунок, список из 244 библиографических источников, 9 приложений и 159 страниц основного текста. По теме диссертации опубликовано 24 научные статьи в Европе, Израиле и Азии.

Ключевые слова: конкурентоспособность; высшее образование; образовательные услуги; совершенствование; педагогические колледжи; глобализация; интернационализация; человеческий капитал; экономика.

Направления исследования связаны с трудностями принятия решений в экономической, управленческой и международной сферах системы услуг высшего образования в Израиле, в которую также входят педагогические учреждения. Этот процесс исследования включает в себя процедуры организационного совершенствования посредством глобального сравнения, а также интеграцию фактора интернациональности и конкурентоспособности в высших учебных заведениях.

Целью настоящего исследования является предложение услуг высшего образования в Израиле, с акцентом на центрах подготовки педагогов и лекторов, прикладной стратегический план по усилению конкурентоспособности учебных заведений. Всё это для того, чтобы обеспечить развитие человеческого капитала, тем самым увеличивая возможность экспорта человеческого капитала из Израиля, продвигая международные экономико-политические отношения, повышая интернациональность образовательных услуг и способствуя развитию местной экономики.

Научный вызов данного исследования заключается в том, что в нем делается попытка найти управленческую, экономическую и национальную модель, основанную на систематическом анализе данных, призванную улучшить набор услуг высшего образования, с целью увеличения количества студентов и их статус.

Научная новизна исследования проистекает из комплексного и глубокого подхода, который касается вопроса интернационализации организационного превосходства высших учебных заведений в Израиле по сравнению с другими странами мира с экономической и административной точек зрения, с особым акцентом на фактор интернациональности, которого в настоящее время не существует в высших учебных заведениях по подготовке педагогов.

В диссертации решена важная научная проблема. Автор исследования представляет данные об упадке системы высшего образования в Израиле с упором на педагогические колледжи. Учебные заведения не могут использовать свои академические успехи и способствовать организационному совершенствованию внутри них. Автор исследования представляет обновленный теоретический механизм, основанный на модели организационного совершенствования, новый бюджетный план политики высшего образования и подготовки преподавателей и лекторов, который поднимет уровень высшего образования в Израиле до уровня международной конкурентоспособности. Автор исследования заинтересован в разработке и правильной реализации программы.

Теоретическая значимость и ценность диссертации. Ценность диссертации заключается в создании модели теоретических и эмпирических знаний, касающихся предмета организационного совершенства. Развитие человеческого капитала, конкурентоспособность и национализация образовательных услуг в рамках высших учебных заведений с упором на педагогические колледжи. Исследование, предложения и выводы диссертации могут быть полезны учреждениям и лицам, принимающим решения в Израиле, таким как Министерство образования Израиля, Национальный совет по высшему образованию, администрации университетов и академических колледжей, мэрии, академические институты и экономические субъекты в Израиле.

Практическая значимость исследования. Результаты исследования и модель будут внедрены лицами, принимающими решения, в высших учебных заведениях и педагогических колледжах Израиля, будут адаптированы к системам образования в других странах. Они откроют образование в Израиле для международных тенденций, развития международных отношений и экономического и коммерческого сотрудничества в области человеческого капитала и создадут движение за реформы, необходимые для повышения конкурентоспособности израильского высшего образования в странах мира.

Внедрение научных результатов. Результаты данной диссертации были представлены государственным учреждениям Израиля, которые непосредственно вовлечены в образовательные услуги системы высшего образования. Диссертация была высоко оценена профессорами крупнейших университетов Израиля. Они оценили важность рекомендаций, представленных автором исследования. Также диссертация была представлена в Министерство образования и реализована в «Шаананском педагогическом колледже» в Израиле.

LEVKOVICH LAVAN LIMOR

**COMPETITIVITATEA SERVICIILOR EDUCAȚIONALE PE
PIEȚELE INTERNAȚIONALE: EXPERIENȚA ISRAELIANĂ ÎN
DIVERSE SECTOARE**

**SPECIALITATEA: 521.02. ECONOMIA MONDIALĂ; RELAȚII
ECONOMICE INTERNAȚIONALE**

Rezumatul tezei de doctor în științe economice

Aprobat spre tipar: 29.05.2023
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar.: 2,4

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj. 50 ex.
Comanda nr. 21